

Pagina 3 • KB gaat web archiveren • De Koninklijke bibliotheek is een project begonnen om Nederlandse websites duurzaam te bewaren. 'Als er niets gebeurt zal dit digitale erfgoed verloren gaan' zegt projectleider Marcel Ras. Tot april 2007 worden de mogelijkheden verkend.

Pagina 4 • Archiveren met terugwerkende kracht • Retro-archiveren noemt DANS de activiteit die ze sinds kort in de universitaire wereld aanbiedt onder de naam ADA: Academische Data Archivering. Het is een van de speerpunten van de nieuwe organisatie.

Pagina 5 • Zonder openheid geen wetenschap • Minister Maria van der Hoeven is ervan overtuigd dat vrije uitwisseling van data een voorwaarde is voor goede wetenschap. En het bevordert de productiviteit, benadrukt ze in een interview met *e-data@research*.

VERDER

Agenda.....	2
Nieuws.....	3
Achtergrond.....	4
Gebeurtenissen.....	6
Column.....	8
Gelezen.....	8

Data-instituut gelanceerd

Met de start van de data-organisatie DANS (Data Archiving and Networked Services) wordt in Nederland een voor Europa unieke weg ingeslagen. Een data-instituut voor zowel de alfa- als de gammawetenschappen bestaat in geen enkel ander Europees land.

Minister Maria van der Hoeven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verricht vandaag in Den Haag de officiële opening van DANS. Zij hecht belang aan het organiseren en bevorderen van open onderzoeksarchieven, zo bleek ook al in 2004. Toen nam Van der Hoeven het initiatief voor een verklaring van de OESO, de club van rijke landen in de wereld, over de toegankelijkheid van digitale onderzoeksgegevens.

Met de lancering van DANS, een gezamenlijk initiatief van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en de Nationale Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), heeft Nederland er een vooralsnog uniek instituut bij. 'Veel Europese landen kennen sociaal-wetenschappelijke data-archieven, soms al sinds de jaren zestig', zegt DANS-directeur Peter Doorn. 'Sinds die tijd worden de gegevens van survey-onderzoek, dat in die wetenschappen belangrijk is, computermatig verwerkt'.

Data-instituten voor de geesteswetenschappen in hun volle breedte zijn er echter niet. Engeland kent een *Arts and Humanities Data Service*, maar die bestaat uit vijf afzonderlijke datacentra voor verschillende disciplines. 'Een organisatie voor de data-archivering in alfa- en gammawetenschappen bestaat alleen

FOTO: GUY ACKERMANS

Oefenen voor opening. Op de ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem oefenen danseressen voor hun optreden bij de officiële opening van DANS op donderdag 1 juni.

nog in Nederland', verzekert Doorn. De vijftien medewerkers van zijn instituut staan daarmee voor een grote taak, maar dat ziet hij als een voordeel. 'Onze opzet is decentraal. Wij hebben de opdracht om uit te breiden vanuit het werkgebied van de bestaande data-instituten op sociologisch, historisch en algemeen statistisch gebied. Maar dat doen we alleen waar vanuit het veld die behoefte blijkt. Daardoor blijft onze opdracht uitvoerbaar, en zijn we in staat om

de data-infrastructuur gefaseerd uit te bouwen. Dat waardeert men ook in andere landen,' voegt hij eraan toe met een verwijzing naar de Deutsche Forschungsgemeinschaft, die onlangs te kennen gaf brood te zien in de decentrale DANS-aanpak.

Ook het personeelsbestand wordt gefaseerd uitgebreid. In de loop van het jaar moet het groeien van de huidige vijftien naar boven de twintig. Tegen het eind van 2006 zal er ook extra capaciteit zijn om nieuwe projecten binnen te halen. Heel snel gaat dat proces niet, geeft een ongeduldige Doorn toe. 'Voor een project heb je al gauw twee jaar nodig'. Maar hij vertrouwt op de wens die hij nog on-

langs optekende uit de mond van een onderzoeker: *Wat wij willen is onbeperkte toegang tot alles via één portal of zoekfunctie zonder belemmeringen.* (Martijn de Groot)

Peter Doorn, directeur DANS

Duitse roep om beleidsplan

Er moet een nationaal beleidsplan komen voor langetermijn archivering, met een strategie en aanbevelingen om de opgeslagen kennis voor de toekomst te behouden. Dat schrijft het Duitse netwerk Nestor in een persverklaring.

Nestor is een door het Duitse OCW-ministerie gesteund 'competentienetwerk' waarin partners als de Deutsche Bibliothek, het Bundesarchiv en het Institut für Museumskunde deelnemen naast de universiteitsbibliotheken van Berlijn en Göttingen, de staatsbibliotheek en het staatsarchief van Beieren.

Nestor geeft in zijn verklaring meteen een achttiental aanbevelingen die in het beleidsplan kunnen worden opgenomen. Ze zijn gebaseerd op eigen studies, op het UNESCO-handvest voor behoud van het digitale cultuurofgoed en op documenten van de Deutsche Forschungsgemeinschaft, het Duitse

NWO. De aanbevelingen hebben betrekking op het behoud van digitaal cultuurofgoed, op de selectie en beschikbaarheid, op de techniek en de verzorging daarvan en op de infrastructuur en het beheer daarvan. www.langzeitarchivierung.de/downloads/memo2006.pdf

Het competentienetwerk richt zich in eerste instantie op Duitsland, maar heeft in het rijtje van haar doelgroepen ook 'buitenlandse' instituten en organisaties staan op het gebied van archivering. In Nederland wordt met instemming gereageerd op het memorandum. Adjunct-directeur Henk Harmsen van de nationale organisatie voor lange-termijn

data-archivering, DANS, zegt dat 'de aanbevelingen van Nestor een op een kunnen worden overgenomen in Nederland en andere landen. Wij zullen er zeker voor pleiten dat ze ook in ons land een officiële status krijgen'. Harmsen is niet bang dat het manifest, dat een hoog gehalte aan 'moet'-uitspraken heeft ('*digitale archivering moet het volledige spectrum van digitale objecten omvatten*'), te vrijblijvend is. 'Als belangrijke archiefinstellingen en de overheid zich hieraan comitteren, dan kan dat niet zonder consequenties blijven'. (MdG)

② www.dans.knaw.nl/nl/memorandum/

Nieuw tijdschrift in groeiende sector

e-data@research is het nieuwe kwartaalblad over data en onderzoek in de alfa- en gammawetenschappen. Het biedt nieuws en informatie voor onderzoekers en studenten – ieder die zich betrokken voelt bij de snelle ontwikkelingen in opslag en hergebruik van elektronische data. Initiatiefnemer is DANS, Data Archiving & Networked Services, het instituut dat op de verschijningsdag van deze *e-data@research* officieel wordt geopend. Andere stakeholders zijn het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, het Huygens Instituut en de Vereniging voor Geschiedenis

en Informatica. Al deze instituten bieden op hun website ook pdf-versies aan van *e-data@research*. Deze eerste editie wordt gratis verspreid onder een groot aantal onderzoekers in Nederland. Relaties van de stakeholders krijgen ook de volgende nummers van *e-data&research* toegestuurd (het eerstvolgende op 1 september). Wie dit niet op prijs stelt kan zich afmelden bij het redactiesecretariaat: edata@dans.knaw.nl. Wie juist gratis abonnee wil worden en nog geen relatie is van een van de deelnemende instituten, kan dat melden aan hetzelfde adres.